

WETERING POTLILIUM STAPT WELOVERWOGEN IN FULL LED BELICHTING MET HORTILUX

'Het bevalt heel goed, maar er

Sinds 1989 telen de gebroeders Peter en Marco van de Wetering potlelies in Den Hoorn. Eind 2021 ging het licht aan van de nieuwe, HORTILED® Top Intense installatie, geleverd door Hortilux. „Daar zijn we nu heel erg blij mee”, zegt Peter. „In het eerste belichtingsseizoen moesten we echt opnieuw leren telen, want het klimaat reageert wezenlijk anders op full led dan op SON-T of hybridelicht. Dat hebben we nu aardig onder de knie.”

In 1989 begonnen Peter en Marco van de Wetering proefsgewijs met de teelt van potlelies. Ruim dertig jaar later runnen zij samen een moderne kwekerij van bijna 7 ha. Dankzij eigen bollenverwerking en exclusieve samenwerking met een veredelaar heeft Wetering Potlilium volledige controle over het productieproces van een uniek assortiment. In 2019 breidden zij de belichte teelt nog uit met een nieuwe SON-T installatie. Ruim twee jaar later volgde een bedrijfsuitbreiding van 1,4 ha, waar full led hangt. In beide gevallen werd de opdracht gegund aan Hortilux. „Een betrouwbaar, servicegericht bedrijf, dat klant-specifieke oplossingen biedt”, zegt Peter van de Wetering, die vertelt over de ervaringen met belichting.

Genetisch korte lelies

De broers telen genetisch korte lelies in diverse typen: Aziaten, Oriëntals, Longiflorums en LA-hybriden. Van de Wetering: „De lelie is een kwantitatieve langedagplant, die per etmaal 12 tot 16 uur daglicht

nodig heeft om de teelt te kunnen versnellen. Lichtintensiteit en lichtkleur zijn van groot belang voor de balans en die kan per type en ras wat verschillen. Daar is het fijne nog niet van bekend, dus er ligt nog een schone taak voor gewasgericht onderzoek. Van Oriëntals weten we inmiddels dat ze echt verrood licht nodig hebben.”

SON-T lampen bieden het volledige zichtbare lightspectrum, inclusief verrood licht. Voor een full led installatie dien je het spectrum met zorg te kiezen. Een flink aandeel rood is standaard en bovendien het meest energie-efficiënt.

„Naast 5% blauw licht voor een compacte groei en 6% groen (wit) licht voor een natuurlijker ogend spectrum, bevat ons lichtrecept 84% rood en 5% verrood licht”, zegt de Westlandse teler. „In 2019 wisten we nog onvoldoende over het juiste spectrum om de stap naar full led te zetten, vorig jaar durfden we dat wel aan. Feitelijk kon het niet anders, want voor SON-T of hybride belichting hadden we te weinig elektrisch vermogen beschikbaar. Toen we de order plaatsten,

is nog veel te ontdekken'

De pottelies staan er dankzij de nieuwe ledinstallatie mooi bij. „Zonder warmte van boven dien je extra alert te zijn”, zegt teler Peter van de Wetering (r) tegen accountmanager Kurt Zwemstra van Hortilux.

wisten we niet dat de energieprijzen zo zouden stijgen. We zijn nu dus dubbel blij met onze keuze.”

Homogene lichtverdeling

Die keuze betrof een HORTILED Top Intense installatie die $125 \mu\text{mol}/\text{m}^2/\text{sec}$ PAR levert, 25% meer dan in de afdelingen met SON-T. „Dit lamptype heeft een hoog rendement van maximaal $3,5 \mu\text{mol}/\text{J}$ ”, merkt accountmanager sierteelt Kurt Zwemstra van Hortilux op. „Nog opvallender wellicht is de layout van het armatuur. HORTILED Top bestaat uit een externe driver van 1.000 watt, die aan weerszijden twee lichtbronnen voedt van elk 500 watt. Dat zorgt voor een zeer homogene lichtverdeling over het gewas.”

Geen stralingswarmte

Op 1 december 2021 stonden de pottelies in de nieuwe kas op hun plaats en werd de lichtinstallatie voor het eerst aanzet. Wat ging er toen door de teler heen? „In de eerste plaats was ik blij dat we met de WKK en de aansluitingen die we al hadden, toch

nog zoveel extra licht konden realiseren”, zegt Van de Wetering. „Dat was met SON-T of een hybride-installatie nooit gelukt. Het is bovendien prettig licht, waarin de gewas- en bloemkleuren goed zichtbaar zijn. Wat ook direct opviel, was het gemis aan stralingswarmte. Dat wisten we uiteraard

van tevoren, maar niet hoe het gewas daarop zou reageren. Afgezien van een collega die een kleine proef onder full led heeft lopen, zijn we de eersten die er echt onder gingen telen. Dat viel in eerste instantie niet mee.”

Iedere nieuwe kas met bijbehorende installaties vergt gewenning. Telen onder groeilicht zonder stralingswarmte van bovenaf kost vaak nog wat extra leergeld. Van de Wetering: „Wij werken volgens Het Nieuwe Telen. Zonder warmte van boven dien je extra alert te zijn om de sapstroom van de planten 's ochtends te stimuleren en goed op gang te houden. Soms heb je daar de minimumbuis weer bij nodig. En de kaslucht moet goed circuleren, ook vanwege de vochtbeheersing. Kortom, we moesten in deze kas een actiever klimaat instellen dan we gewend waren. Na enkele weken was het klimaat weer naar wens. Dat heeft wat productie gekost, maar vanaf dat moment ging het prima.”

Toekomst

Op de vraag of hij met de huidige kennis en ervaring voor dezelfde installatie zou kiezen, zegt de ondernemer: „Met het lamptype zijn we zeer tevreden. Wanneer ik nu een installatie zou moeten vervangen, zou ik wellicht toch voor een nog iets hogere intensiteit kiezen. En voor een dimbare installatie. Dan ben je nog flexibeler om door het jaar heen de meest efficiënte keuzes te maken, vooral in het voor- en naseizoen. Je hebt niet continu de volle mep nodig. Op langere termijn zou je misschien ook willen variëren in lichtkleuren, maar daar zal eerst meer onderzoek naar gedaan moeten worden. Kortom, deze installatie bevalt ons heel goed, maar er is nog veel te ontdekken.”

Externe driver met één lichtbron. In de HORTILED Top Intense configuratie voedt de 1.000 watt driver twee lichtbronnen van elk 500 watt.